

Mile Lasić, profesor na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru

Banalizovana priča o EU

Da li smo priču o ulasku u EU banalizovali pričom o velikom tržištu i standardima u kvalitetu proizvoda?

- Da! Ja sam osupnut koliko je to banalizirano. Nisu problem stanovnici Širokog ili Goražda koji to ne razumije, ali da obrazovne strukture koje bi trebale biti multiplikatori ideje dobra, malo toga ili ništa ne razumiju ili da rade protiv te ideje, to mi je neshvatljivo. Uz to, naša Direkcija za EU je u odnosu na istovjetnu u Hrvatskoj mala maca, politika joj ne da se razmaše. Jedno Kosovo ima Ministarstvo za evropske integracije, a mi ni agenciju, nego Direkciju. Iako je odlično ovo što rade mladi iz ACIPS-a, mi nemamo kompetentne ljude. Naše građane još niko nije naučio ničemu o EU onako kako oni to trebaju znati. Malo ljudi razumiju o kakvoj se tu transformaciji radi. Mi smo sada zaostala primitivna tribalistička plemenska politička kultura koja ne umije iskoračiti iz plemenskih okvira, a prihvatanjem kriterija, zakona i izmjenama u sferi ponašanje političkih aktera, s početkom življenja pravne stečevine EU, mi ćemo postati drugo društvo. Dragan Čavić, koji je veliki političar ne samo zato što se ispričao za Srebrenicu, izjavio je da se neke ovlasti moraju prenijeti na BiH, koliko sutra će biti prenijete na Brisel i da to naši političari znaju. A bombaš Rajko Vasić već piše kolumne *Braćo Hrvati, ne dajte da vas Bošnjaci nasankaju i vode u EU, što je katastrofa*.

Podvala je i SDP

Imam mnogo prijatelja u SDP-u koji kažu da sam njihov, a ja im kažem da jesam, ali dajte se prvo dedogmatizirajte i dajte toga gospodina koji bi da se nadmeće naučite političkoj kulturi kompromisa ● Dodik je na Čovićev prirodni strah uzvratio totalno makijavelistički i na mjesto dopredsjednika RS-a postavio Miloševićevog čovjeka Emila Vlajkija

RAZGOVARALA: Rubina Čengić

rubina@startbih.info FOTO: Haris Čalkić

Šta je razlog da političke partije ne mogu naći niti jednu zajedničku tačku oko koje bi se počeo stvarati dogovor?

- Više je krivaca s ovom politikom nadbivanja i u političkoj nekulturi nametanja stavova. Nije to započeo samo Zlatko Lagumdžija, nego i Dragan Čović još u predizbornoj noći, ali je najveću isključivost pokazao predsjednik SDP-a isključujući iz pokušaja uspostave vlasti hrvatske stranke sa većinskim političkim legitimitetom. Izborna volja građana se mora poštovati, makar ona bila naopaka.

TRÉŠNJE U HERCEGOVINI

Kada će, onda, biti formirana vlast u BiH?

- Čini mi se da je najbliži istini Senad Avdić kada kaže da će to biti kada procvjetaju trešnje u Hercegovini. Njemačka inicijativa pokušava pomiriti jarce na brvnu i ovih dana će se nešto prelomiti. Ako bi bio postignut dogovor SDP, HDZ, BiH i SNSD, moguće je i početkom ožujka, ali bojim se da se to ipak neće desiti.

Ali, kako pomiriti nepomirljive opcije: treći entitet i jačanje države?

- Bojim se da iza ove žilave utakmice u kojoj još nema pobjednika, a ne može ga ni biti, stoje prozaičniji interesi oko toga ko će upravljati telekomima, elektroprivredama, eronetima... koji znače vlast i slast. U situaciju u kojoj jesmo nije jedan krivac, kao što nije ni jedan izborni pobjednik koji tvrdi da to jeste, a u zemlji kakva je BiH, izdijer-

ljenoj po svim šavovima, u kojoj funkcioniraju tri javnosti i u kojoj društvo tek treba izgraditi, treba posve druga politička kultura, kultura kompromisa. To moraju učiti i HDZ BiH i SDP.

Govorimo, međutim, o međusobno isključivim politikama sa približno istim izbornim rezultatima?

- Mislim da još mnogo puta u budućnosti neće biti jedan izborni

ključnja HDZ-a BiH. Tu postoji i dvostruka podvala SDP-a jer, s jedne strane, legitimira etnonacionalnu SDA kao građansku, a isključuje etnonacionalnu HDZ BiH jer im se ne sviđa. Ja ne mogu uočiti razliku među tim strankama, došle su na jednom valu i otići će na istom. S druge strane, biraju se stranke koje jedva da imaju izborni cenzus, koje su nespojive sa ZAVNOVBiH-om i bliskim idejama, a krajnje su opasne po proračun. Trenutno se u Zapadnohercegovačkoj županiji vodi teška rasprava o proračunskom dugu od 46 milijuna KM kojeg su prouzročili upravo njegovi budući koalicioni partneri. O tome Lagumdžija treba razmisliti dok je vrijeme jer će oni uništiti vola za komad šnicle.

Vi ste osvjedočeni socijaldemokrata. Šta se desilo s Vama i SDP-om?

- Imam mnogo prijatelja u SDP-u koji kažu da sam njihov, a ja im kažem da jesam, ali dajte se prvo dedogmatizirajte i dajte toga gospodina koji bi da se nadmeće, naučite političkoj kulturi kompromisa. Dakle, maknite ga! U interesu socijaldemokratije u BiH. Ali, pošto tamo niko ne smije ni zucnuti, to ne očekujem. No, to ne znači da ne treba raditi za ideju socijaldemokratije onako kako se to radi u Europi - braneći ideju politike kao općeg dobra, držeći se savjesti i struke, te pokušavati uvoditi političku kulturu umjesto koje SDP sada isijava autokratsku. I druge partije su loše, ali mene boli što je SDP u ovom momentu oličenje ili nositelj političke nekulture nadbivanja i nesprenosti na kompromise jer ona mora biti spremna ući u ring i europejzirati se zajedno sa drugima. U ovoj zemlji se mora graditi nova politička kultura koja se treba pokazati

**NJEMAČKA INICIJATIVA POKUŠAVA
POMIRITI JARCE NA BRVNU I OVIH
DANA ĆE SE NEŠTO PRELOMITI**

pobjednik, a ne može ga ni biti u zemlji kakva je BiH, pa politički protivnici moraju naučiti saradivati. Dakle, u BiH je moguć samo mješoviti politički sustav koji će respektirati i nacionalno i građansko. SDP ima legitimno pravo da pokušava legitimirati građansku opciju, ako nije već izgubljen po tom osnovu ili što Kazaz kaže, ako nije postao previše bošnja-kocentrična multietnička stranka. A s druge strane, HDZ BiH ili bilo koja druga stranka, možda i iz RS, moraju respektirati činjenicu da u BiH postoji politička klijentela koja želi građansku BiH za koju u čistoj formi, opet, nema nikakvih šansi. Sve upućuje na to da je potrebna velika koalicija ili koncentracijska vlada. Kompromis je nužan jer postoji opasnost da dođemo do toga da su svi dobili, a izgubio narod. Koncentracijska vlada bi trebala okupiti izborne pobjednike, a njih je, ja mislim, šest.

Kako, kada govore o sasvim različitim stvarima?

- Nije to baš tako. U Mostaru je svakom jasno da od trećeg entitea nema ništa, ali je onima koji su ga najavili sada to teško priznati. I Sarajevu je jasno da nema ništa od is-

Ljudi jedne knjige

Vi ste praktično bili izbjeglica. Kako izgleda povratnički život iz perspektive univerzitetskog profesora?

- Ja sam iz BiH u Njemačku otišao kao diplomata i u aprilu 1992. sam dao otkaz uz obrazloženje da tada proglašena SRJ nije moja zemlja. Stavio sam se na raspolaganje tadašnjim bh. vlastima i Miro Lasić, koji nije moj rođak, moje pišmo odnio je na sastanak hrvatskih političkih elita. On me je poznao i kao bivšeg šefa kabineta Branka Mikulića i rekao da sam se stavio na raspolaganje, a onda je jedan koji se tada pitao, rekao da *ovakvi njima ne trebaju*. Nas je tada bilo osam Hrvata diplomata, samo sam se ja javio i nisam prihvaćen. Nezavisnost sam platio tako što sam sedam, osam godina do podne bio fabrički radnik, a poslije podne publicista, zbog čega sam vjerovatno i zaradio stresove i infarkte, ali sam sada majka Tereza u javnoj domeni i nikom ne dam da takne u to. Privatno sam svojima nanio veliko zlo, od svoje supruge, divne dame sam napravio radnicu u staračkom domu. Vrlo sam nesretan zbog toga, ali smo ostali nepokoreni i na to sam osjetljiv kao vuk. Vratio sam se zbog bolesti i napuštene roditeljske kuće, onda sam shvatio da bih nešto mogao da uradim za svoj rodni kraj i nekako sam pripušten ovdje, a polako su me i studenti počeli voljeti. Studentima ne podilazim, vraćam ih i učim da nisu samo Hrvati, nego ljudi složenog identiteta, da su na primaran način ono što su rođenjem, ali da se na to lijepi svaka pročitana knjiga, svaki susret s drugom kulturom i da smo na kraju i Europljani. Upućujem ih da ne budu ljudi jedne knjige i jednog identiteta i ne zanima me nikakva funkcija ni politika, ni pozicija čak ni na fakultetu.

Dodik je makijavelista

Snažno branite Josipovića?

- Apsolutno! Mi smo ga godinama čekali kao ozeblo sunce. Ima nas i u Srbiji i u BiH koji smo godinama čekali prosvijećene ljude u politici i on je prvi došao. Sada očekujemo da on proizvede još prosvijećenih ljudi. On razumije koliko je važna suradnja u regiji u kojoj su narodi ratovali, a tu nema foliranja i on radi. On mora pritiskati, ići i prema Srbiji da bi Dodik počeo omekšavati, da ne bude kruti etnonacionalist, da se sjeti da je krenuo iz socijaldemokratske ljuštore i da se vrati poštivanju drugih.

Pa hoće li više Josipović uticati na Tadića da omekša Dodika ili Tadić na Josipovića da prihvati Dodika?

- Ma dajte, pa Tadić je u vrlo nezavidnom položaju. On bi bio veći Europljanin nego Ivo da ima povoljniju strukturu u Skupštini Srbije, da mu od jednog glasa ne zavisi hoće li ostati na vlasti ili neće.

Hoćete reći da Dodik nema podršku iz Srbije?

- Svako ko bude na vlasti u RS će imati podršku iz Srbije. Tadiću se može zamjeriti što se nije ogradio od Dodikovih egzibicija ili odlazak na stranački skup, ali treba razlikovati ambicije Dobrice Čosića, SANU i Mileta Ekmečića, od onog što Tadić legitimira kada kaže da je RS realnost. Možete li zamisliti ijednog srpskog političara koji kaže da RS treba ukinuti? Pa i Mladen Ivanić kaže da to nije realno, ali poziva da se BiH demokratizira u zadatim okvirima i tako razumijem i Tadićev odnos prema Banjoj Luci. Treba ga češće pozivati u Sarajevo i ne praviti od njega Dodika u rezervi. Ne smijete zanemariti da je sarajevska javnost učvrstila RS više nego je bila čvrsta kada je nastala. Napisano je bar 6.000 komentara, a pisao sam ih i sam, da je treba ukinuti...

A Dodiku veću težinu ima kada neko kaže da treba ukinuti RS nego kad Tihić u Narodnoj skupštini RS kaže da nema ukidanja?

- Jer je makijavelista, manipulator, igra na sigurno i zato ga niko u Europi i svijetu ne prepoznaje kao socijaldemokratu.

kod provođenja minimuma ciljeva koji će biti zapisani kod uspostave vlasti, a oni će biti ustavna reforma i približavanje EU. Sve stranke koje se okupe na programu približavanja EU će se transformirati i demokratizirati. Ova zemlja se mora reformirati putem malih koraka i odgovornost je na svima. Ništa ne pomaže samozaljubljenost i logika *ja sam najljepši ili najpametniji*.

ZLOČIN VRHUŠKE

Ali kako?

- Jednostavno. Moguće je definirati 50 malih ciljeva koji će pomoći da BiH bude uspješnija zemlja. Moji studenti to rade. Mislite li da politika ne može biti pametna kao moji studenti sa treće godine? Naravno da može, ali neće. U eurologiji je proces eurizacije vertikalno povezivanje i prihvatanje sporazuma, ono čime bismo povukli koji euro iz Brisela i to oni hoće, ali neće dubinske reforme ili europeizaciju koja podrazumijeva pravnu državu i neovisno sudstvo, jer znaju da bi ih to odvelo sa scene. Mi u ovoj fazi približavanja EU imamo pravo na osamdesetak milijuna eura u šest godina iz dva predpristupna fonda, a kada bismo bili tamo gdje još nismo - imali bi pravo na još tri komponente sa pet vrsta poticaja u iznosu do nekoliko milijardi eura. Krivi su oni koji to ne znaju, a još krivlji oni koji to neće. Oni čine zločin prema BiH. O odgovornosti bh. građana svih etnija govori to što uvijek iznova biraju pogrešne elite ili pak što i kada biraju SDP jer su im dosadili drugi, ne uviđaju da je riječ o potrebi da se SDP prisili na europeizaciju.

Kako razumijete približavanja Čovića i Dodika?

- To je mnogo kompleksnije pitanje nego se tumači u Sarajevu. Sarajevo je autistično i neće da vidi svoju odgovornost za guranje Hrvata u kandže Milorada Dodika.

I Dodik kaže da je Sarajevo i Srbe otjeralo.

- Srbi su pozvani da napuste Sarajevo, što je krimen kojeg je počinila tadašnja srpska vrhuška, ali krivicu snose i autistične bošnjačke elite, koje su to jedva dočekale. Ko ne shvati da imamo neravno-

pravnost na cijelom teritoriju BiH, nije ništa shvatio. Oni koji su vezalu zastave prije 20 godina krahirali su i ogorčenost datim stanjem je uzrok ovih Zlatkovih 27 posto, a Lagumdžija ne razumije kako se nositi sa tim velikim legitimitetom.

Približavanje Dodika i Čovića je počelo prije SDP-ovih 27 posto?

- To je logično ponašanje Dragana Čovića, ali ne samo iz kriminogenih poriva, kako to neki javni servisi i mediji u Sarajevu tumače, nego je to logičan politički refleks zbog majorizacije u FBiH.

Ali tamo je dobio još manje nego u FBiH?

- Govorim o porivu. A Dodik je na Čoviće prirodni strah uzvratio totalno makijavelistički i na mjesto dopredsjednika RS umje-

neće biti zato što se Dodik promijenio, nego jer je Beograd izvršio pritisak na Banju Luku.

Zašto je Lagumdžiji trebao spor sa Josipovićem?

- Zato što neće da shvati da je ovo što radi četiri mjeseca pogrešno i jer je posve tvrdoglav i nerealan upleo predsjednika koji mu je navodno prijatelj, ali i politički srodnik, i premijerku koja je u odnosu na bivšeg premijera med i mlijeko. Na sve je to spreman, ali ne i priznati da je pogriješio jer je isključio dvije hrvatske stranke koje iza sebe imaju političku volju birača. Pogledajte šta on sada dalje radi i kako formira kvote na raznim razinama vlasti. Dvije su stvari važne: više nikom ne treba objašnjavati da fenomen Komšić znači da se mimo izborne volje Hrvata bira

član Predsjedništva BiH. Neka SDP objavi koliko ima članova Hrvata, koliko sljedbenika

> Principijelno, ako se brani Kaletović, mora se braniti i Duška Jurišić...

sto istinskog Hrvata postavio Miloševićevog čovjeka **Emila Vlajkija**, koji je politička karikatura i nema nikakve veze sa interesima Hrvata. Dodik se, u stvari, igra i poigrava mukom Hrvata i u Posavini, jer tamo ništa nije urađeno da se vrati bilo tko. Radi se o neiskrenom odnosu Banje Luke prema Mostaru i Čoviću.

ODGOVORNOST SVIJETA

Oprostite, ali predsjednik Hrvatske Ivo Josipović javno je rekao da je Dodik ispunio sve što je obećao.

- E, ja ne znam šta je on obećao Josipoviću... Ne smijemo ovdje uvlačiti takvu osobu, jer je politički ispravno respektirati bilo koga u Banjoj Luci ko vrši vlast. Dodik je vlast na pola zemlje i Josipović mora respektirati tu činjenicu. Ali, ja bih volio da znam šta je Dodik ispunio. Možda je riječ o isprici za zločine u momentu inauguracije? Ona je za pozdraviti, ali odmah potom su slijedile egzibicije i poniženja i ne vidim napredak. Ali, ne bih kritizirao Josipovića, jer u složenom trokutu Zagreb - Beograd - Banja Luka radi tiha diplomacija i ako bude promjena, one

i pokazat će se da nije velikim nego minijaturnim dijelom i hrvatska stranka. Ja jesam nesretan zbog toga, ali to je činjenica. Ne smije bošnjačkocentrična multietnička stranka birati člana Predsjedništva glasovima svih da bi se eliminirao čisto etnokratski Hrvat. Zašto Lagumdžija nije osobno pokušao poraziti bošnjačkoga etnokratskog kandidata? To govori i o problematičnom, prekomplikiranom i nedorečenom Izbornom zakonu koji ostavlja prostor za zlouporabe za šta odgovornost snosi i međunarodni faktor. U politici nije isto da li je neko Hrvat samo rođenjem ili je predstavnik Hrvata. To je vrlo važno. SDP ima pravo na svoje obrazlaganje te komplicirane materije, ali nema pravo i nije politički mudro igrati se tako što će poraziti hrvatske nacionaliste. Dajte porazite bošnjačke nacionaliste ili su vam oni dobri jer su vaši?

Hoće li se međunarodna zajednica uključiti u raspetljavanje postizbornog haosa u BiH?

- Ona je već tu. Ovo što radi Turska je samo blagi val onog što radi Njemačka, koja je stala iza projekta koji podrazumijeva da su unutra

Ljubićevo razumijevanje

Zašto su se izmirila dva HDZ-a?

- Ono što nije uspjelo ni Sanaderu, ni Vatikanu, uspjelo je Lagumdžiji. Važno je to što je Božo Ljubić iz poziva *dođi Božo* prepoznao neprincipijelnu igru opasnu po svaku hrvatsku stranku koja bi iz trenutnih interesa, jer Ljubić je mogao biti predsjedavajući Vijeća ministara BiH, prihvatila poziv. To je igra iza koje se krije delegitimizacija volje hrvatskih birača. Da se razumijemo, ja ne mislim ništa dobro o HDZ-u BiH i Draganu Čoviću, ali ovdje se radi o odbrani principa, a Zlatko manipulira. Tako je i Ljubić razumio da je važnije ostati izvan vlasti i bez fotelje, nego prići

u sumnjivu koaliciju koja mora propasti na prvoj reformi i ne može ostvariti niti jednu značajnu izmjenu. Pitanje je posebno osjetljivo jer u platformi SDP-a postoje čisti konsocijacijski ciljevi koje zastupa Ljubić i zbog čega bi se, da nije to što je, unutra moralo ući naglavačke jer ovu zemlju će spasiti samo konsocijacija, model koji zagovaraju liberalni nacionalisti. Naime, u platformi stoji model koji je čisto Božina ideja da se u sve vlade mora ugraditi model odlučivanja iz Vijeća ministara BiH. Naime, preglasavanja bilo gdje u BiH ne smije biti, jer to ne može funkcionirati. Ako je SDP došao do tih spoznaja, šteta je što im nedostaje komadić pameti i spoznaje da ne smije zaobići HDZ BiH koji je dobio 100.000 glasova.

sve zemlje EU, SAD, Rusija, ali i Turska. Mi ne možemo bez medijacije iz ovoga što su nam skuhalo jarci na brvnu. To se mora riješiti velikom koalicijom i koncentracijskom vladom koja se pravi na minimumu ustavnih reformi koje će voditi institucionalnoj ravnopravnosti, a ne trećem entitetu, te oko nužnog programa promjena čitavog spektra zakona koji će omogućiti približavanje euroatlanskim integracijama. Bit će to velika koalicija pet ili šest stranaka, ali dok neki to shvate - proći će dosta vremena.

Da, ali kad raste broj stranaka u vlasti, smanjuju se komadi kolača u javnim preduzećima, o kojima ste govorili na početku?

- To je tačno. Upućeni su mi rekli da se radi o 21 velikom sustavu u FBiH. Radi se o posve različitim interesima i ljudima koji bi trebali doći na čelo firme i upravnih odbora i tu su

ratovi. Politički ciljevi već su svima jasni i samo se traži diplomatsko rješenje da nitko ne ispadne poražen. Lagumdžija ima ozbiljan problem jer će članstvu morati obja-

sniti otkud u koaliciji sa HDZ-om BiH ili će morati ostati van vlasti, što bi bila katastrofa za BiH. SDP ne smije kazati da ga vlast ne zanima, nego se mora uključiti i raditi na promjeni bh. društva, ali ne sa HSP-om.

Često govorite o medijima...

- **Habermas** kaže da je veliki printani medij žila kucavica demokracije i da od njih zavisi demokracija...

NAROD JE IZMANIPULIRAN

Šta je veliki medij? Imamo li mi takav?

- Može neko o sebi misliti što hoće, ali *avazovština* to nije, govoreći na Habermasov način. Oni su mali tabloidni medij. Veliki može imati mali tiraž, 5.000, ali je važno tko ga čita, politička

**NIŠTA NE POMAŽE SAMOZALJUBLJENOST I LOGIKA
JA SAM NAJLJEPŠI ILI NAJPAMETNIJI**

elita, nezavisna javnost, te da li im pomaže da poslože svoje kockice, dobiju informaciju i dalje u zemlji sve poslože onako kao treba. Ako to ispunjava, onda jeste veliki. Mi sada go-

**BOJIM SE DA IZA OVE ŽILAVE UTAKMICE
STOJE PROZAIČNIJI INTERESI OKO
TOGA KO ĆE UPRAVLJATI TELEKOMIMA,
ELEKTROPRIVREDAMA, ERONETIMA...**

tovo da nemamo nezavisni medij, **Boro Kontić** je nedavno primijetio da imamo tek poneki nezavisni portal jer već to što omogućavaju da se čuje drugačije mišljenje, pokazuje da su nezavisni.

I izborni monitorinzi su pokazali da su se mediji politički svrstali ili skoncentrisali na prostor gdje im je sjedište.

- Mediji ne mogu biti više nego ogledalo društva, a naši zrcale društvo i ne otvaraju perspektivu. I ne može biti drugačije ako već imamo više javnosti poput banjalučkih, sarajevskih i mostarskih kulturoloških krugova u kojima dominiraju različite percepcije. Mediji su ogledalo podjele u kojoj su sukripci, a glavni krivci su političke elite.

Zašto medijima treba svrstavanje?

- Zato što su ovisni. Privatni mediji ne moraju biti pristrasni, ali ako vlasnik napravi kalkulaciju i svrsta se uz jednu stranku, što je problem sa jednim brojem sarajevskih bivših uglednih medija, to automatski znači da se o njoj ne govori kritički, a kada se prestane o bilo kojoj opciji kritički govoriti, nastupa sumrak demokracije.

On je posrijedi i kada javni servis, koji treba biti servis građana, postane servis jedne opcije. Tu, valjda, ne treba dokazivati da je jedan toliko posrnuo da se izjednačio sa onim u Dodikovom ataru. Ukinuti informativni program je kao kada bi pekar ukinuo proizvodnju kruha i to sve da bi spriječio da se vrati osoba koja nije *naše opcije*. To će

oboriti sudovi, ali principijelno, ako se brani **Kaletović**, mora se braniti i **Duška Jurišić**...

Zašto je posrnuo, zašto se stavio u funkciju jedne političke opcije?

- Tu se radi o političarima i novinarima i urednicima maloga kapaciteta. Nigdje u svijetu nema da šef jedne stranke upadne u javni servis na 20 minuta, a dan kasnije opet njegov čovjek govori o izmišljenoj aferi. To je bilo dno dna, sumrak demokracije, poniženje mislećih ljudi... Sve

je to pokazalo da živimo demokraciju, a ne demokraciju. Demokracija podrazumijeva strah od građana i onda se njima manipulira, ali ne podrazumijeva

i strah od javnosti i od izbora, jer računa sa svojom ovisnom klijentelom. Svugdje u svijetu svaka stranka strahuje od izbora, samo kod nas ne, jer je dovoljno pred izbore manipulirati medijima i strahom i eto glasova. To se ponavlja 20 godina i u tom smislu je odgovornost etnokratskih partija ogromna, a SDP je kriv jer se nije postarao da ponudi drugu kulturu i model ponašanja. Morali su reskirati i izgubiti izbore, ali ponuditi alternativu. Ako pokažete program, a moramo biti pošteni i reći da je SDP ponudio sjajne papire, a ponašanje ostane onakvo kakvo nude etnokratske partije, onda niste alternativa.

Je li onda narod kriv?

- Jeste! Narod je izmanipuliran i u tome su najzaslužnije stranke koje manipuliraju nacionalnim. Narod je kriv što stalno sjedi u stupici zablude da je moguće ovdje praviti BiH onakvom kako pričaju političari, zarobljenom u nemoguće koncepte nacija - država ili države bosanske nacije, jer su to podjednako štetne i blesaste koncepcije. Ne može RS izići iz BiH, neće biti moguće ni uspostaviti treći entitet. Bit će samo važnijih poboljšanja putem institucionalne ravnopravnosti, ali ne samo Hrvata, nego svih da bi se onemogućilo preglasavanje bilo koga tamo gdje je manjina. Svi smo odgovorni jer smo malo uradili na razobličavanju tih političkih podvala, a podvala je i SDP koji nije europska socijaldemokracija. ●